

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KOMPENSACIJŲ NEPRIKLAUSOMYBĖS GYNĖJAMS, NUKENTĖJUSIEMS NUO 1991 M. SAUSIO 11–13 D. IR PO TO VYKDYTOS SSRS AGRESIJOS, BEI JŲ ŠEIMOMS ĮSTATYMO NR. I-954 3 STRAIPSNIO 1 DALIES PAPILDYMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIII-P-2701

Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2018 m. lapkričio 8 d. sprendimo Nr. SV-S-976 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1.4 papunktį, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Nepritarti Lietuvos Respublikos kompensacijų nepriklausomybės gynėjams, nukentėjusiems nuo 1991 m. sausio 11–13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos, bei jų šeimoms įstatymo Nr. I-954 3 straipsnio 1 dalies papildymo įstatymo projektui Nr. XIII-P-2701 (toliau – Įstatymo projektas) dėl toliau nurodytos priežasties.

Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad nepriklausomybės gynėjai, nukentėję nuo 1991 m. sausio 11–13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos (toliau – nepriklausomybės gynėjai), kurie buvo sunkiai ar apysunkiai sužaloti dėl 1991 m. sausio 11–13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos, būtų laidojami valstybės biudžeto lėšomis, juos laidojančiam asmeniui skiriant 40 bazinių socialinių išmokų dydžio laidojimo išlaidų kompensaciją (toliau – laidojimo išlaidų kompensacija). Pagal Lietuvos Respublikos kompensacijų nepriklausomybės gynėjams, nukentėjusiems nuo 1991 m. sausio 11–13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos, bei jų šeimoms įstatymą (toliau – Įstatymas), laidojimo išlaidų kompensacijos skiriamos mirus nepriklausomybės gynėjams, pripažintiems nedarbingais ar iš dalies darbingais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) dėl 1991 m. sausio 11–13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos (toliau – nepriklausomybės gynėjai, pripažinti nedarbingais ar iš dalies darbingais). Sistemiškai įvertinus Įstatymo projektu teikiamą siūlymą, pažymėtina, kad nepriklausomybės gynėjams, taip pat asmenims, nukentėjusiems nuo okupacijų, valstybės parama teikiama atsižvelgiant ne tik į žalos, patirtos dėl okupacijų, faktą, bet ir į jos pobūdį bei dydį, t. y. parama teikiama labiausiai nukentėjusiems. Toks teisinis reguliavimas pagrįstas tuo, kad nepriklausomybės gynėjai, pripažinti nedarbingais ar iš dalies darbingais, gindami Lietuvos laisvę, patyrė negrįžtamą žalą: jie prarado sveikatą ir darbingumą, todėl turi mažiau galimybių savarankiškai pasirūpinti savimi ir savo šeimos nariais. Vadovaujantis Įstatymu, gauti kompensacijas už būstą turi teisę nepriklausomybės gynėjai, pripažinti nedarbingais ar iš dalies darbingais, bei jų šeimos nariai, taip pat nepriklausomybės gynėjai, kurie buvo sunkiai ar apysunkiai sužaloti dėl 1991 m. sausio 11–13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos. Tačiau šių nepriklausomybės gynėjų, kurie buvo sunkiai ar apysunkiai sužaloti dėl 1991 m. sausio

11–13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos, šeimos nariai teisės į minėtas kompensacijas neįgyja. Lietuvos Respublikos valstybinių pensijų įstatymo 12 straipsnyje nustatyti nukentėjusiųjų asmenų valstybinių pensijų dydžiai taip pat susieti su nepriklausomybės gynėjo sveikatai padaryta žala: nepriklausomybės gynėjams, sužalotiems dėl 1991 m. sausio 11–13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos, bet dėl to netapusiems neįgaliais skiriama 1,07 valstybinių pensijų bazės dydžio nukentėjusiųjų asmenų valstybinė pensija; nepriklausomybės gynėjams, kurie pripažinti neįgaliais, atsižvelgiant į nustatytą darbingumo lygį, skiriamos nuo 4,28 iki 8,56 valstybinių pensijų bazės dydžio nukentėjusiųjų asmenų valstybinės pensijos. Pagal Lietuvos Respublikos transporto lengvatų įstatymo 5 straipsnio nuostatas, nepriklausomybės gynėjai, pripažinti iš dalies darbingais ar sukakę senatvės pensijos amžių, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka nustatytas vidutinių specialiųjų poreikių lygis dėl 1991 m. sausio 11–13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos, turi teisę įsigyti vienkartinį arba terminuotą vardinį važiavimo tolumojo, vietinio (miesto ir priemiestinio) reguliaraus susisiekimo autobusais ir troleibusais, keleiviniais traukiniais, reguliaraus susisiekimo laivais ir keltais bilietą su 80 procentų nuolaida, o nepriklausomybės gynėjai, nukentėję nuo 1991 m. sausio 11–13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos, – su 50 procentų nuolaida.

Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad Įstatymo projektu teikiamas siūlymas skirti laidojimo išlaidų kompensacijas mirus nepriklausomybės gynėjams, neatsižvelgiant į jų patirtos žalos pobūdį ir dydį, neatitiktų valstybės paramos teikimo nepriklausomybės gynėjams principo.

2. Preliminariais skaičiavimais, Įstatymo projektu teikiamam siūlymui įgyvendinti reikėtų apie 260 tūkstančių eurų papildomų valstybės biudžeto lėšų.

Ministras Pirmininkas

Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Lietuvos Respublikos
Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Linas Kukuraičius

Asmenų priėmimo ir
dokumentų valdymo skyriaus
stilistė

Viktorija Balčiūtė-Starkuvienė

2019-02-04

Teisės skyriaus patarėja

Gintarė Bertanskienė

2019-02-04